

המטות. והנה כך עלה ברצונו ית' לברוא את האדם בנ' בחי' הנ"ל צלם ודמות כי אין מלך בלא עם עם דוקא ולכן יש כחך האדם להמשיך משני בחי' הנ"ל שהם סוכ"ע וממכ"ע, ולכן היה כל מ"ב מסעות שהוא בכדי לצאת מבחינת מצרים בחינת מיצר וגבול ולהפכא מחשוכא לנהורא כל הו' מדות ופרטותיהן להיות לך ה' הגדולה וכו' לך דוקא עד לך ה' הממלכה שבחי' המלכות שהוא דבר ה' יהיה בהתגלות האור דע"מ ולא בבחינת נאלמה. והנה לפי שכל מדה כלולה משה לכן המסעות הם במספר מ"ב כמו שם אנא בכח גדולת כו' שיש בו ז' פסוקים ובכל פסוק ששה תיבות והשם הנ"ל הוא בחי' עליה ממטה למעלה כמ"ש ובשתיים יעופף כו'. וכל המסעות היו ע"י משה ואהרן דוקא כי משה הוא בחי' יחוי"ע לכן נק' משה מלשון כי מן המים משיתוהו, דלכאורה היה צריך לקרותו משוי בלשון עבר ומהו משה לשון הוה אלא שהוא מרמו על יחוי"ע שתמיד נמשך ונדלה הארה והמשכה מבחינת אור א"ס ב"ה להיות ממכ"ע וסוכ"ע כמ"ש דלה דלה לנו והארה הנ"ל אינו אלא כטפה מים אוקינוס ולזאת כל עלמין בטלים ונכללין בעצמותו ית' וכלא ממש חשיב לגביה. וכמו למשל הטיפה שהיא עגולה כמ"כ הארה הנ"ל מקפת וסובבת כל עלמין מכל צד כמ"ש הנה מקום אתי הוא מקומו של עולם וכו' רק שלעיני בשר נראה ונדמה העולם ליש ודבר. וזהו דלה דלה לנו לנו דוקא וכו'. וזהו בחי' יחוי"ע שבפ' שמע ישראל שיש בו ג"כ שית תיבין שע"י התבוננות יחודא עילאה הנ"ל יעלה ויגיע לבחי' ואהבת בכל לבבך בשני יצריך דהיינו לאתהפכא כל המדות לה' לבדו ואהבת את הו' אלקיך אהבה הוא מלשון אבה שהוא בחי' רעותא דליבא שיהיה חפצנו ורצוננו שיהיה הו' אלקיך בבחי' גילוי ועמך לא חפצתי כו'.

ב והנה במדת אהבה וחסד בה נכלל ג"כ מדת הגבורה ויראה יראת חטא שירא לנפשו שלא ליפרד מיוחדו ואחזותו ע"י שום חטא ועון ואפילו איסור קל של דבריהם כי עונותיכם מבדילים כו' (ועמ"ש מענין יראת חטא סדיה וידבר משה אל ראשי המטות הנ"ל ומ"ש סדיה ויקח קרח גבי תכלת). וגם כלול בה מדת הרחמים שע"י התבוננות הנ"ל מעורר ג"כ רחמים רבים על ניצוץ אלקות המחיה את נפשו איך שירדה מטה מטה מאיגרא רמה כו' כי יעקב חבל נחלתו וישראל עלו במחשבה וירדה להתלבש בגוף ונפש החיינית לדאוג ולחשוב בכל עניני הגוף פרנסה ותאוות. וכנראה בחוש שכאשר יישן האדם אין לו שום דאגה וכו' ובהתעורר משינתו יתעוררו כל הדאגות כו'. והוא ג"כ בחינת כרחל לפני גוזיזה כו' שבחינת הנשמה אינה מתלבשת בגוף כ"א הארה מועטת בבחינת שערות והוא כרחל לפני גוזיזה שעל ידי שמאירה בגוף על ידי זה הגוף חושב ומעמיק בענינים גשמיים והרי זהו בחינת גוזיזה. ואי לזאת הרחמנות גדלה מאד על ניצוץ אלקות. וזהו שאנו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו ברחמיך דייקא כי אנו אין לנו השגה ותפיסא ביה כי לית מחשבה תפיסא ביה לכן אין אנו משיגים גודל הרחמנות. אבל הוא יתברך שהוא המדע והוא היודע מהותו ועצמותו ויקר תפארת גדולתו אשר כולא קמיה כלא לכן רחם עלינו ולכן מבחינת תפארת שלמעלה נמשך הרחמים כו'. וכ"ז בקריאת שמע שמתבונן ביחודא עילאה בשכלו והשגתו. אך כל היום שאחר התפלה שאין לו עוד התבוננות הנ"ל וא"א להתפלל כל היום כמאמר רז"ל הלואי שיתפלל אדם כל היום. ולכן צ"ל בחי' נצחון שהוא בחינת אהבה מסותרת שבכל נפש מישראל בתולדתו כי יעקב חבל נחלתו חלק הו' עמו ולזאת יש להם אהבה רבה בטבעם ולכן נק' עם קשה עורף. ולכן ארז"ל ג' עוים הן ישראל באומות וכו' שהם בטבעם עוים וחזקים במדת הניצוץ לאהבה את ה' באהבה רבה אף בלי שום התבוננות והוא כמו למשל הלכה פסוקה שכך הוא הדין בלי שום טעם וסברא (וזהו ג"כ פי' הלואי

כולם פי' מדרגה שהיא התחוננה בבחי' חיות שהוא רוחניות כנגד כולם כי אין ערך דבר גשמי נגד רוחניות. כי אפילו בדבר גשמיות נאמר שהארץ כגרגיר חרדל נגד עולם הגלגלים שהם ג"כ גשמיים מכש"כ נגד דבר רוחניות. וכן כל דבר רוחני נגד רוחניות הגבוה ולמעלה ממנו כמ"ש שוקי החיות נגד כולם קרסולי החיות נגד כולם וקמיה כולא כלא חשיב שהכל כאין ואפס ובטלים נגדו ית'. וזה פי' הכל ירוממוך סלה שלעולם ירוממוך שכל מה שמרוממים אותך אין כלום כי יש עוד לרומם. ועוד זה אין לו שיעור שהוא למעלה למעלה מכל מה שנוכל לרומם ואין רוממותו התרחקת מאתנו ח"ו כי אדרבה שבזה התקרבות אצלנו מאחר שהכל בטל אצלו ית' וקמיה כלא חשיב אי"כ אין הפסק וזהו בחי' אהרן לדבקה בו ולמהוי אחד באחד. אך הנה כתיב הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן שלפעמים צריך להקדים התורה והמצות כדי שיתפלל אחר כך מאהבה ולפעמים ההתחלה מהתעוררות האהבה בתפלה ואח"כ יכול ללמוד ולעשות ע"ד שנתבאר (ועיין ברכות בראשית ס"א פ' בחקתי פל"ז מענין הוא משה ואהרן כו').

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאות ביד משה ואהרן. להבין לשון אלה מסעי שהוא לשון רבים וכתוב אשר יצאו מארץ מצרים. והרי מארץ מצרים הוא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות. גם להבין מהו ביד משה ואהרן, וגם שהרי קצת המסעות היו אחרי מות אהרן. וגם להבין כל ענין מ"ב מסעות ויסעו ויחננו ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' וכו' וינסו משנאיך מפניך ובנוחה יאמר שובה ה' כו' ועיקר נסיעתם היה לבא לירדן יריחו. הנה המדבר שהלכו בו בני" נק' מדבר העמים וכתוב המוליך במדבר כו' נחש שרף ועקרב (דברים ה' ט"ז) שכל הקליפות מקבלים חיותם מן המדבר הנ"ל. והנה כנס"י נק' בשם רחל כדכתיב רחל מבכה על בניה וכתוב כרחל לפני גוזיזה נאלמה כי כל הנהמות אינם נגוזים כ"א הרחלים. וגם שמניחה א"ע ליגוז ואינה מבעטת. והענין דהנה כתיב ומלכותו בכל משלה שאפילו החיצונים מקבלים חיותם מבחי' מלכות רק שכל חיותם אינו אלא מבחי' שערות. וכמו למשל שהשערות הם בחי' חיצוניות ואינם ממהות ועצמות כנראה בחוש שאין שום הרגשת כאב מגזיזות וחתיכות השערות רק שיניקתם מעצמיות. וכן כל החיצונים אינם מקבלים חיותם מפנימיות מדת מלכותו ית' כ"א מבחי' שערות ואף גם זאת אינם אלא לאחר גזיזות. וזהו כרחל לפני גוזיזה נאלמה לפני גוזיזה דוקא נאלמה כמ"ש נאלמתי דומיה שבחי' הדבור שבעשרה מאמרות הוא בבחי' שתיקה ודומיה שאין מקבלים חיות מע"מ עצמם כ"א ע"י לבושים ושערות המסתירים על בחי' הדבור (ועמ"ש מזה בדיה והיה אור הלבנה גבי ענין מהרה ישמע כו' קול כלה וכביאר ע"פ והיה מספר בני"). והנה כל המ"ב מסעות היו בכדי שינסו משנאיך בלבתי יהיה להם שום יניקה כו' והיינו ע"י נסיעת בני" דוקא להיות שנבראו בצלמו ודמותו וכמ"ש נעשה אדם בצלמו כדמותנו וירדו בדגת הים וכו' וכתוב אדם אתם קרוים אדם ולכן הכל תלוי במעשה בני". והנה ענין צלמו ודמותנו הוא בחי' יחודא עילאה ויחוי"ע דמותנו הוא בחי' יחוי"ע שהוא בחי' דמות ומראה שנדמה ונראה לנו ארץ ושמים וכל הכרואים בבחי' יש ודבר. אבל באמת אני הו' לא שניתתי כתיב ואתה הוא עד שלא נברא העולם כו' וכולא קמיה כלא ממש רק שנראה ונדמה העולם לעיני בשר ליש ודבר כפ"ע ע"ד ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. ובצלמו הוא בחי' יחודא עילאה כמו שהוא באמת כולא קמיה כלא חשיב וכמו שהוא קודם שנברא העולם כן גם עתה בלי שום שינוי כו' ועמ"ש מזה ע"פ ראשי

כּוּ בחינה זו כּוּ שנק' שודמ"ט ועמ"ש בפי' מקץ בד"ה ענין חנוכה וּכפ' בהעלותך ע"פ בהעלותך את הנרות). והנה כל מ"ב מסעות הם בחי' רצון ממטה למעלה. וזהו ענין ק"ש אשר בפי' שמע יש שם מ"ב תיבין מואהבת עד ובשעריך וכמ"ש מזה בד"ה והנה מגורת זהב. ואח"כ ויחנו בחי' שוב והוא בחי' ש"ע שאחר ק"ש שאומרים ברוך אתה הוי' ברוך הוא מלשון בריכה שיוברך ויומשך להיות בבחי' גילוי בחי' אתה שהוא לנוכח. וזהו ובנוחה יאמר שובה כו'. והנה עיקר ותכלית נסיעתן היה לצאת מבחי' מצרים בחי' מיצר וגבול שאפי' ג"ע העליון הוא בחי' גבול ומיצר בחי' השגה כו'. ולכן כל המ"ב מסעות נק' הכל אשר יצאו מארץ מצרים והיינו עד חנייתם בירדן יריחו. יריחו הוא בחי' ריח. והנה בחי' ריח הוא בחי' הארה מועטת מעצמות הדבר כמ"ש וריח אפך כתפוחים שהריח אינו ממהות התפוח עצמו. והנה כתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויתן לך האלקים מטל השמים כו'. וכן בזהר בלק (קפי ע"א) אמרו בריחא דלבושייכו כו' כי בגדים הם בחי' מצות שהם בחי' מקיפים שהם בחי' רצון שלמעלה מהחכמה וההשגה ואורייתא מחכמה נפקת כי בבחי' החכמה יש בו בחי' השגה. ולכן נהנים מזיו השכינה כו' אך בחי' רצון העליון שלמעלה מבחי' חכמה אין בו השגה. ולכן ארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב ושכר מצוה מצוה היינו המצוה עצמה שלמעלה מעלה מבחי' עוה"ב ולכן כתיב וירח את ריח בגדיו כו' ויתן לך שמבחי' ריח נמשך בחי' ברכה מטל השמים שהיא תורה שבכתב ומשמני הארץ תורה שבעל פה שמקורם ושרשם הוא מבחינת ריח בגדיו המקיפים כו' שהוא למעלה מהח"ב שהם תורה שבכתב ותורה שבעל פה דהיינו בחי' רצון העליון ולכן אין בו בחינת השגה כ"א בבחינת ריח וכמ"ש גבי קרבנות ריח ניחוח להוי'. ניחוח הוא לשון נחות דרגא מבחי' ריח נמשך להיות הריח חדשה גבוה מאד נעלה. ולעתיד לבא יתגלה בחי' זו והריחו ביראת ה' לא למראה עיניו ישפוט כו' דמורח ודאין וזהו ג"כ בחינת ירדן יריחו וכי' ודל':

להנה כמו כן צ"ל בבחי' יראה כל הבחי' הנ"ל והיינו ג"כ ע"י התבוננות ביחודו ואחדותו כנ"ל יקבל עליו עול מלכות שמים באהבה ורצון ולא יהיה העול עליו למשא כמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיין. אלקיך הוא בחי' יראה קבלת עומ"ש שום תשים עליך מלך כי הוא חיין. כמ"ש יראת ה' לחיים. כי כל חיות העולמות הוא מבחינת מלכות כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים כי אין מלך בלא עם ולזאת יקבלו עומ"ש באהבה כמאמר וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים ונותנים באהבה כו' ועיין בתד"א פרק י"ח. והוא בחי' חסד שבגבורה וכן לא יבעט ביסורים כי מלך במשפט יעמיד ארץ. וע"י התבוננות הנ"ל תפול עליו אימה ופחד בחי' יראה כו' ונכלל בה ג"כ מדת הרוחנות על נפשו כשרואה שאין מתפעל מכל התבוננות הנ"ל ואין פחד אלקים לנגד עיניו ונמשל כבהמות נדמו. אי לזאת יעורר ר"ר על נפשו ויבקש רחמים בתפלתו שיהיה גילוי אלקותו ית'. וזהו ברוך אתה הוי' שיהי' בבחי' התגלות ולא בבחי' הסתר. וזהו שארז"ל אל יעשה אדם תפלתו קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום. מקום הוא בחי' יח"ע הוא מקומו של עולם שיבקש רחמים שיהיה בחי' זו בגילוי דהיינו שיהיה התגלות אלקות כו'. וכן כל פרטי המדות כוללים ג"כ במדת הגבורה כנ"ל וכן כל ז' מדות ופרטיותיהן יהפך לה' לבדו ליכלל וליבטל ביחודו ואחדותו יתברך. וזהו בחינת מ"ב מסעות ששה פעמים ז' הם מ"ב:

לבאר ענין המסעות במדבר. הנה ארז"ל עתידה ארץ ישראל שתתפשט על העולם כולו. המכוון מזה שיהיה כל העולם כולו אז במדרגת ארץ ישראל דעכשיו. ואז יהיה א"י במדרגת ירושלים דעכשיו. וזהו שאמרו שירושלים תתפשט על כל ארץ ישראל כולו. ונמצא ירושלים דלעתיד לבא יהיה עוד במעלה גבוה יותר כי לע"ל יהיה עליות העולמות. והענין כי מבואר בכהארז"ל במעלת א"י דעכשיו על ח"ל (וגזרו טומאה על איריה וגושה בפ"ק דשבת ט"ז א') והוא מפני ששם יורד השפע ממלכות דאצילות ע"י התלבשות רבות היינו מל' דאצילות מתלבשת במל' דבריאה יצירה ועשיה. אבל בא"י נמשך ההשפעה ממל' דאצילות ע"י התלבשות במל' דבריאה ויצירה לבדו מבלי שיצטרך להתלבש ג"כ במל' דעשיה. ואף שבהכרח גם בא"י יבוא האור והשפע דרך שר העשי' המושל בא"י. אין זה כ"א דרך מעבר בלבד ולא בדרך התלבשות ממש וכמו שרואין אור השמש ע"י אמצעות זכוכית בהירה שלא נשתנה ע"יז אור וזיו השמש. ולפיכך בא"י יתייחס השפע ליצירה משא"כ התלבשות היינו כמו המסך והפרוכת שמעלים על האור ביותר וכמו החידה והמשל שמעלים על אור השכל עד שהאור השמש הנראה דרך המסך נק' אור של תולדה. ולפיכך כשמל' דאצילות המלוכשת במל' דבריאה ויצירה מתלבשת ממש במל' דעשיה יתייחס השפע ע"ש בחי' מלכות דעשיה (ועיין בעיה שער תיקון נוק' פ"ב את ה' מ"ש בענין דרך מעבר או כאשר יתעכב כו' ע"ש) ולכן גזרו שם טומאה. כי בעשיה הוא תכלית הסתר האלקות שהקליפות שרש היציה"ר מעלימים ומסתירים ולכן שם אל אד' המתיה עשיה הוא בגימטריא צו ואין צו אלא עבודת כוכבים ואיך הוא זה אלא דר"ל שמתלבש בלבוש הטבע עד שיכול לומר כחי ועוצם ידי עשה לי

שיתפלל אדם כל היום. כי בחי' הנצח זהו ההסכם שנשאר מהתבוננות שבשעת התפלה, ועמ"ש ע"פ ועשית ציץ בענין פי' מצח אהרן כו' הוא ההסכם כו' ומצח ונצח הוא בחינה א' כמ"ש במ"א בענין וגם נצח ישראל לא ישקר כו') ובחינה זהו הראה הקב"ה ליעקב אבינו שיהיו דורות אחרונים שלא יהיה להם אהבה ע"י התבוננות וכו' מהיות שכלם קטן מהכיל התבוננות הנ"ל בהרחבה רק שיהיה להם מדת הניצוח כנ"ל. וזהו ויאבק איש עמו כו' בכף ירכו. והודאה הוא ענין שמודה על האמת שכן הוא אף אם הוא אינו משיג בשכלו כמו שאנו אומרים מודים אנחנו לך שאתה הוי' אלקינו כו'. כלומר הגם שאין אנו משיגים כו' אעפ"כ מודים אנחנו לך שאתה הוי' אלקינו כו' כי יש חילוק בין ברכה להודאה לשון ברכה הוא בחי' המשכה מהעלם אל הגילוי מלשון בריכה כו'. והודאה אינו בבחי' השגה וטעם ודעת רק שהוא מודה כנ"ל (ועמ"ש מזה ע"פ ציון במשפט תפדה ובפי' עקב גבי בהמ"ז נודה לך כו' ובפי' במדבר בד"ה והיה מספר בני גבי ונקצו בני ובני יהודה כו') ויסוד הוא בחי' התקשרות שמקשר דעתו בחוץ ואומץ ועומק הדעת ויש בחי' זו בכל מדה הן באהבה הן ביראה כו' והוא בחי' כי כל בשמים כנ"ל:

ג והנה ממעלה למטה הם מ"ט כמו בספירת העומר שממשיכים מקיפים מלמעלה למטה לכל הז' מדות עליונות היום יום כו' כל פרטיהן דהיינו גם בחי' מלכות שבכל מדה לך ה' הממלכה בחי' יש וגילוי כמ"ש להנחיל אוהבי יש. משא"כ המסעות שהם ממטה למעלה אינם כ"א ששה לבד בכל מדה כי צריך להיות בחי' אין ולא בחי' יש להרגיש מדותיו כמו שאמר ר"י בן זכאי ואיני יודע באיזה כו' והיינו לפי שלא ידע ולא הרגיש בחי' אהבה ויראה שלו וכו'. והנה למסעות הנ"ל היה צריך ג"כ לבחי' אהרן כי אהרן אותיות נראה שהוא בחי' גילוי מן ההעלם והוא בחי' אהרן כמ"ש ובהעלות אהרן את הנרות ולא נאמר ובהדליק אהרן את הנרות כי הנרות הם נשמות ישראל כמ"ש נר הוי' נשמת אדם והוא אהרן הוא המעלה את הנרות אל מול פני המנורה פי' שהעלה אותם שיהיה בהם גילוי בחי' נר הוי' נשמת אדם (וזהו בחי' שושבינא דמטרוניא ולכן נק' כל המסעות ע"ש אהרן שהוא אחד משבעה רועים המפרנסים לנשמות ישראל וגם הכה"ג אשר מבניו יש

את החיל הזה. וזהו בחי' עבודת כוכבים יש ודבר נפרד, וכיון שההשפעה נמשך ע"י בחי' לבוש זה ע"כ גזרו טומאה על איריה. אבל בא"י שהשפע יורד רק דרך מעבר העשיה ע"כ לא גזרו שום טומאה על איריה וגושה כי ביצירה האור והחיות בלי הסתר כ"כ, ולעיל שיוזכך העולם ולא יהיה העולם מסתיר כלל לכן נאמר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואז יזדכך אפי' ארץ עובדי כוכבים ומזלות ועמ"ש (צפניה ג' ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד ואז יקבלו האור והחיות מיצירה דרך מעבר העשיה לבד ולא דרך התלבשות. וזהו עתידה א"י שתתפשט בכל העולם כולו (וא"י תקבל ממקום עליון יותר. ועיין מזה בספר הגלגולים פט"ז שא"י הם ו' ספירות תחתונות דיצירה וחל' ו' ספירות תחתונות דעשיה אך שבעת בריאת העולם לא היו ספי' אצילות בריאה יצירה עשיה כמו שהם עתה אלא שהיו יותר גבוהים רק שעל ידי חטא עה"ד הושפלו וירדו למטה ממקומם הראשון עד כי מה שהוא עתה ו' ראשונות דבריאה היו אז ו' אחרונות דיצירה וזה היה אז מדרגת א"י ומה שהוא עתה ו' ראשונות דיצירה זה היה אז ו' אחרונות דעשיה וזהו מדרגת חל' קודם החטא דעה"ד ע"ש באריכות ונוכר ג"כ בלק"ת ס"פ בראשית, ולפ"ז ענין עתידה א"י שתתפשט כו' י"ל הפי' כי לפי שבחי' משיח זהו מדרגת אדה"ר כמו שהיה קודם חטא עה"ד כמשי"ש פי"ט. וא"כ אז ששה ספירות אחרונות דעשיה שמהם נמשך ההשפעה בחל' הרי יתעלו להיות במדרגת ששה ספירות ראשונות דיצירה דעכשיו כו'. ועד"ז ששה ספירות אחרונות דיצירה יתעלו להיות כמו מדרגת ששה ספירות דבריאה וזהו בחי' א"י לעתיד. או שמא י"ל בפי' עתידה א"י שתתפשט בכל העולם כולו שבחי' ו' ספירות תחתונות דיצירה כמו שיהיה אז יתפשטו להאיר בחל' וא"י תקבל מלמעלה יותר. וצ"ע. ועיין בגלגולים שם ס"פ י"ז. דעכ"פ יש עוד עליות עד שבחי' ו' אחרונות דעשיה יהיו בבחי' אצילות דעכשיו ממש ועד"ז יצירה ובריאה יתעלו למעלה יותר ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ והאבן הזאת כו' יהיה בית אלקים. ועיין במבוא שערים ש"ג ח"ב ספט"ו שיש פעמים שהבריאה יוכל לעלות עד דיקנא דא"א דאצילות כו' וכמ"ש מזה במ"א בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו). ולכן היו המסעות במדבר שהוא מקור יניקת החיצונים שלכן שעיר המשתלח נשלח לעזאזל המדברה שע"י המסעות הכניעו אותם בכדי שיוכל להיות לעיל הגילוי מבחי' יצירה בכל העולם כולו ולא יהיו הקליפות דעשיה מעלימים ומסתירים. וז"ש ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך כו'. והנה פי' קומה הוי' הענין כי הנה יניקת החיצונים הוא משערות דנוק'. וזהו כרחל לפני גוזיה נאלמה, כי הנה בחי' הדבור העליון נק' ג"כ בחי' אדם כי אדם הוא מדבר ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממללא (ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות). וע"ז נאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שנמשך בהדבור מבחי' יחוד' ויחוד' וכ"ז כשהדבור בגילוי והיינו בעולמות דקדושה נשמות ומלאכים המקבלים חיות מדבר ה' והם בטלים לבחינת דבור עליון ביטול דיחוד' ויחוד' משא"כ כשנמשך הדבור להחיות העשיה ששם הקליפות המסתירים הרי הדבור בבחי' גלות ונק' נאלמה עד שיוכלו לומר כחי' ועוצם ידי כו' ונק' גוזיה שמפרידים השערות, ובחי' מל' נק' רחל שמנחת א"ע לגוזו ואינה מבעטת כי כן מבחי' המל' נמשך החיות גם לכל החיצונים רק שהוא מבחי' אחריים שלא ברצון וחשק וכמו בחי' שערות שעיקר גידולן בחלק אחורי הראש משא"כ הפנים פנוי משערות כו'. עמ"ש מזה כד"ה הסבי עיניך. והנה בנסוע הארון והכניעו הקליפות שלא יהיו מסתירים ה"ז עלית המלכות מהגלות והשבי, ועי"ז יש ג"כ קימה ועלייה גם לבחי' ז"א וגם לכל הפרצופים שלמעלה מהז"א. וזהו קומה ה' שיש עלייה וקימה לכללות שם הוי'. והטעם

הוא מאחר שכל ההשתלשלות מלבישים זה לזה התחתון לעליון שנוק' דז"א מלכשת לז"א וז"א לאר"א ואר"א לחו"ג דא"א כו' והוא עדי"מ שהדבור מלביש להמדות והמדות מלבישים את השכל, וממילא כשהמל' עולה מירידתה וצמצומה הרי יש עלייה לכל ההשתלשלות שלמעלה הימנה. וזהו קומה הוי' כי כללות כל האצילות נק' הוי' היו"ד בחכמה כו' שע"י יציאת המל' מהמיצר והגבול דעשיה יש עלייה לכללות שם הוי' כו'. וגם דרך כלל היו"ד הוא בחינת אצילות עד ה"א אחרונה הוא מלוכש בעשייה וקומה הוי' היינו שיהיה יחוד וחיבור ד' אותיות הוי' וגם עליית העולמות ע"ד הנזכר לעיל והיה זה ע"י נסיעת כל ס"ר נש"י שהם בחי' אדם בצלמנו כדמותנו וע"י מ"ב מסעות בהתהפכות כל השבע מדות לה' ושלא יהיה הנשמה בגוף בבחי' כרחל לפני גוזיה נאלמה כמש"ל וכן נעשה ג"כ בעולם בחי' עליית המל' והעולמות וכמ"ש במ"א ע"פ גם את העולם נתן בלבם שכל העולם תלוי באדם שכשייתקן א"ע בזה הוא מתקן את כל העולם כולו. אך כל המסעות היו על ידי משה ואהרן כי משה הוא יסוד אבא כי הנה החכמה היא בחינת אין והבינה היא בחי' השגה ויש וכדי שיתייחדו ויתחברו הוא ע"י יסוד אבא שהוא הארה והשפעה מבחי' אין דחכמה בנינה. ולא עצם מהות אבא ממש רק כמו טפת אבא וכמו בריקת וסקירת השכל. והמשכה זו צ"ל בתמידות כדי להחיות העולמות כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית לכן נק' משה לשון הוה גם דלה דלה לנו שעיקר המשכתו הוא לנו להחיות העולמות לכן נק' משה שושבינא דמלכא שממשיך אור א"ס המלוכש בח"ע ואהרן הוא שושבינא דמטרוניתא שממשיך אור הבינה למל' שע"יז יהיה עליית המל' ממטה למעלה ע"י ה"ג דבינה. וזהו א' הר' ו' כי הר' הוא בחי' מדות דבינה כו' ונמצא ע"י משה ואהרן נעשה יחוד דאר"א. ולכן בהם ועל ידם היו המסעות ויסעו ויחננו הנסיעה היא העלאה מלמטה למעלה כנ"ל בענין קומה הוי' והוא ע"י שושבינא דמטרוניתא והחנייה היא המשכת האור א"ס ב"ה המלוכש בח"ע שיומשך למטה ע"ד יחוד אר"א כו' ונמשך ג"כ לזו"ג (והגם שיחוד אר"א הוא תמידי אך זהו בחי' חיצוניות אבל הגילוי מבחי' פנימית נמשך ע"י אתעדל"ת) והוא ענין רצוא ושוב וזהו בשתיים יעופף בשני בחי' ברצוא ושוב:

ב והנה להבין למה המסעות הם מ"ב ובספירת העומר שהוא ג"כ נגד ז' מדות הם מ"ט ימים. והענין כי ספירת העומר הוא בחי' המשכה מבינה לז"א לכן המספר מ"ט אבל המסעות שהם בחי' העלאה הם רק מ"ב. והענין דהנה איתא בזהר פ' בלק (ד"ג ע"ב) ע"פ ומגבעות אשורנו כיון דהוה במעהא דאימה אשורנו אושיט פסיעה לבר ופי' בע"ז הובא במק"מ שם ובסה"מ (דף ק' ס"י קע"ב) אשורנו לשון תמוך אשורי לשון פסיעה כי בזמן העיבור היה ז"ג בבחי' ו' זעירא של ה' ראשונה דשם הוי' כי עדיין לא היו ז"א רק בבחי' ו'ק והמל' מלבישתו ושם היתה בבחי' אותו קוץ התחתון היוצא מעט לחוץ מן סוף ו' זו וזו הנקודה נק' פסיעה לבר יען היא בסוף רגל זו ובולטת מעט לחוץ ע"כ. ולהבין זה למה בהיות המדות כלולים בבחי' עיבור בבטן אימא אינם רק בחי' ו' והמל' אינה נחשבת כ"א רק בבחי' פסיעה לבר שבסוף הוי"ז אבל מ"מ גם עם הפסיעה הרי הוא רק ו' שזהו רימוז על בחי' ששה מדות לבד ומדוע לא יחשבו ז' המדות ממש היינו עם בחי' המלכות. אך כי ידוע ע"פ ויבן את הצלע דבנין פרצוף הנוק' נבנה מבחי' מלכות שבמדות דז"א היינו מבחי' מלכות שנחסד נעשה חסד שבמלכות וממלכות שבגבורה נעשה גבורה שבמלכות כו', והיינו משום שהמל' נק' עשיראה דכולהו שהיא בחי' הגילוי שבכל מדה דהיינו מל' שנחסד הוא ענין הגילוי וההשפעה שיש בהחסד וכן בכלן. ולכן מבחי' מלכות שבכל המדות דז"א נבנה

עץ החיים. וזהו ענין שמו"ע צלותא בחשאי. וממעמקים קראתיך ב' עומקים הם הב' יסודות דא"א כו'. ושני הטעמים עולים בקנה א' עפ"מ"ש בזהר הרקיע בפרשה בראשית (בדף מ"ה) שאימא מקבלת מעתיק ע"י יסוד דאבא והיינו שהחכמה נק' עדן כו'), אבל בהתגלות הלב שהמדות הם בבחי' גילוי בחי' בפ"ע הם בבחי' הרגש ליש ודבר יש מי שאוהב כו' אזי ממותרי המדה נמשך יניקת החיצונים שהוא היש הגמור כו' שיחזיק א"ע ליש ודבר מפני שיש לו אהבה כו'. והגם שבהתכללות יש ג"כ בחי' פסיעה לבר היינו שבכל המדה יש רק כח התגלות אותה המדה. אבל מ"מ לא נמשך מהם בחי' גילוי ממש להיות בחי' מל' בחי' בפ"ע כ"א אחר הלידה ובהתגלות המדות ואז מבחי' היש נמשך יניקת החיצונים כו', (ועוד יובן ענין זה ביותר מ"מ"ש במ"א גבי דרוש ברכת הזימון בענין עה"ד ועה"ח ובענין יין המשומר בענביו משי"ב). והנה בהיות עיקר ענין המסעות הוא בכדי להכניע החיצונים שלא יהיה להם יניקה מהמדות דקדושה ע"כ הוא ע"י העלאתם והתכללותם באור אימא ולא יהיו בבחי' הרגש כלל. ולכן לא היו נחשבים כ"א בששה מדות שכל אחד מהם כלול מז', אבל בספירת העומר שהוא המשכת המדות מלמעלה למטה לתוך או מבחי' מל' שבהמדות דו"א נבנה בחי' בנין המלכות פרצוף בפ"ע או נעשה שבעה שבועות ז' פעמים ז' כו' (ועמ"ש במ"א ע"פ וקבל היהודים שלתקן שלא יהיה יניקת החיצונים נמשך מקיפים דאימא להגן על המדות, וזהו והאם רובצת על האפרוחים כו' וכמו תבוא אם ותקנח כו'. ובמ"א נתבאר שמתלבשים ו"ק דאבא בוי"ק דאימא וכו' נשמרים המדות מיניקת החיצונים. וצ"ל דמ"מ ע"י בחי' מ"ב שהמדות כלולים ביסוד אימא ממש מכניע החיצונים יותר ששם אין להם שום שליטה ויניקה כלל). וכו' יובן הענין מ"ש רבי יוחנן בן זכאי ואיני יודע באיזה דרך מוליכין אותי. דלכאורה תמוה איך עלתה על דעתו שום ספק שיוליכוהו ח"ו לגיהנם מאחר שכל ימיו היה בתורה ועבודה. אך מפני שהאוי"ר שלו היה בבחי' התכללות בהמוחין דאימא מגודל התקשרותו בהשגה והתבוננות ושם המדות בלתי מורגשים כלל, לכן לא היה יודע ריב"ז אם נתפעל באוי"ר מאחר שלא הרגישם כלל וע"כ אמר איני יודע באיזה כו' (כי על העדר היראה יש עונש. ותדע שהמלאכים מתייראין מהדין ואינו שייך אצלם עון ממש כמאמר כלום יצה"ר יש ביניכם אלא רק זהו שאין היראה כדבעי וכמ"ש במ"א באריכות), כי מדותיו היו מכוסים ונעלמים בשכל וכמו מי שהוא בעומק השכל והעיון אינו מרגיש בשום מדה אף שהמדה ודאי כלולה בההשגה כו'. ועפ"ז יובן מ"ש במ"א בענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין, כי הנה יוסף הוא צדיק עליון ובנימין נקרא צדיק תחתון כמ"ש מזה בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי כו' ע"ש שיש נשמות שהם מבחי' יוסף ויש מבחי' בנימין. ועיין מענין ב' מיני נשמות אלו באגה"ק סד"ה ויעש דוד שם, והנה הניצוצים המתפשטים מבחי' בנימין הם נשמות הבינונים ע"ד שפ"י בסשי"ב מהו בחי' בינוני. והניצוצים מבחי' יוסף זהו בחי' נשמות הצדיקים ומבואר בסשי"ב פ"י דבחי' צדיק זהו מ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים דהיינו שמתענג על ה' עונג נפלא כו' וכמ"ש באג"ה על פסוק זה, משא"כ בביוניו כמ"ש פ"י"ד. אך עכ"ז יוכל להיות לפעמים שגם בביונים תהיה האהבה עם השמחה והתענוג בה' לפי ערכו אך אינה בשלימות. ועיין בסשי"ב פ"י"ג בעתים מזומנים כו' וס"פ י"ד להתענג ולשמוח כו' ועמ"ש מזה בפ' הצוה בד"ה זכור דעמלק. וזהו ענין גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין, כסף הוא בחי' אהבה כמ"ש ברבות נשא ס"פ י"ג גבי קערת כסף שהוא ע"ש נכספה וגם כלתה נפשי ואומר כי נכסף נכספתה לבית אביך, וע"ד מ"ש בזהר בענין ת' עלמין דכסופין דמתענגי בהו צדיקיא. והמשך יוסף צ"ע בחי' זו לבנימין כדי שגם בנשמות

אח"כ פרצוף הנוק' שהוא מל' דאצילות הנק' עלמא דאתגליא שממנה נמשך ההשפעה לבי"ע. ולכן בנין זה שיהיה הנוק' פרצוף בפ"ע זה נעשה דוקא אחר הלידה והתגלות המדות או נבנה מכל בחי' גילוי הנ"ל של המדות. ספירה ובנין המלכות. אבל כשהמדות הם עדיין בבחי' התכללות בהשכל כיון שהן עצמן בבחי' ביטול בהשכל איידי דטרוד למבלע לא פליט להיות נמשך מהם בנין המל' שתהיה בחינה בפ"ע רק כי אז מדת מל' כלולה בתוך הששה מדות דו"א שהיא בחי' מלכות שבחסד מלכות שבגבורה דהיינו שהם רק ששה מדות רק שכל אחת מהם כלולה משבעה היינו שיש בחינת מל' בחסד שהרי עומד להתגלות אי"כ כלול בו בחי' מל' שהוא ענין התגלות המדה, אבל מ"מ לא שייך שיומשך מהם בנין המל' פרצוף בפ"ע כיון שהם עצמן בבחי' התכללות והעלאה בהשכל שזהו הפך ההשפעה וזהו שבהיות ז"נ בבחי' עיבור במעי אימא הוא בחי' ו' זעירא היינו שהם רק ששה מדות המכוסין במעי אמן הוא השכל רק הנטייה שבסוף הו' מורה שעומד אח"כ להתגלות, וזהו שנק' פסיעה לבר מעצמותו והיינו בחי' מל' שבחסד מל' שבגבורה כו' כח התגלות המדה. וזהו מספר מ"ב הם ששה מדות שכל אחד כלול משבעה. אבל אינן בחי' ז' מדות ממש כי עדיין אין שייך שיהיה המל' בנין בפ"ע להיות עלמא דאתגליא ממש כ"א אחר הלידה. ולכן בספ"ה ע"ע שהוא בחי' המשכה והתגלות מבינה לז"א ונוק' ונמשך ג"כ בבי"ע עד שנמשך כנפש האדם ע"כ הם שבעה שבועות שהמל' נבנה פרצוף בפ"ע משא"כ בחי' המסעות דכתיב קומה ה' לשון קימה והעלאה שז"א נכלל באימא ואז אינן ז"נ כ"א רק בחי' ו' רק שוייז זה יש בו פסיעה לבר הוא בחי' מל' שבששה מדות אלו אי"כ הם מספר מ"ב היינו ששה מדות שכל מדה כלולה משבעה. (ועיין בע"ח שער א"א פ"ד מענין מ"ב וענין מ"ט כו', ועיין לקמן בד"ה הנה גבי המסעות נתבאר ששם מ"ב הוא ז' מדות כל א' כלול משהו כמו שהם ז' פסוקים דאבגית"ץ כל א' יש בו משהו תיבות. והדרוש שהוא בתרא הוא ועיין שם מזה). והנה להבין למה המסעות הם דוקא ע"ד העלאה והתכללות ז"נ באימא, יובן עפ"מ"ש לא יחפור כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו. פ"י כסיל הוא בחי' יניקת החיצונים שינקתם מהמדות דקדושה וכענין אברהם שיצא ממנו כו', אך יניקה זו הוא דוקא מהמדות כשיצאו כבר מבחי' בינה להיות בחי' בפ"ע (שמהחזה ולמטה מתחיל עה"ד טו"ר לפי ששם מסתיים יסוד אימא), אבל בהיותן כלולים ונעלמים בבחי' בינה ונק' חסדים המכוסים אז אין מהם יניקה לחיצונים כי בינה נק' עלמא דחירו כו' ולכן לא יחפור כסיל הנ"ל בתבונה אותית בן ובת היינו המדות ז"נ כשהם כלולים בתבונה ונק' תעלומות לבו לא יחפור הכסיל בזה יען מבחי' זו אין לו יניקה רק בהתגלות לבו שהוא התגלות המדה או יש לו יניקה, והטעם הוא כי יניקת החיצונים אינו נמשך כ"א מבחי' היש משא"כ מבחי' אין. והנה כשהמדות כלולים בהשכל וההתבוננות הם בלתי מורגשים עדיין ליש ודבר וזה נק' תעלומות לב שכלל האהבה ומכוסה בשכלו והשגתו והתבוננותו ומגודל ההתקשרות בההשגה אינו מרגיש האהבה כלל רק הם כלולים באור אימא ואינם בבחי' הרגשה וישות כלל ואז נק' בשם תבונה אותית בן ובת הכלולים בהתבונה והדעת ממש וע"כ אין מזה שום יניקה לחיצונים שהם בחי' היש הגמור (ובמ"א נתבאר טעם לזה מפני שהתגלות עתיק הוא בבניה א"כ בהיות האהוי"ר כלולים ביסוד אימא הם בהתקשרות בעולם התענוג. וזהו ענין שבינה נק' דרור עלמא דחירו. וזהו ענין ויהי"פ שכל העליות דרך אימא והוא בחי' רעותא דלבא ולכן לוחות אחרונות שניתנו בחשאי ניתנו ביהו"כ"פ. ופי' בחשאי פנימית הלב כו'. ובמ"א נתבאר עוד טעם לזה כי הנה או"א הם תריין ריעין דלא מתפרשיין אי"כ כשהמדות הם כלולים ביסוד אימא מאיר בהם ג"כ יסוד אבא והחכמה היא כח מה בחי' ביטול

ולהשפיע לזולתו למי שהוא קטן ממנו ולעצמו מבין ומשיג הענין אבל להשפיע לזולתו אין ביכולתו ואדם שהוא יותר חכם ממנו יכול להשפיע וללמד לאחר החכמה ההוא, שמפני שהוא חכם יותר ומבין הדבר לעומקו ע"י דוקא יכול להשפיע לזולתו, והנה החכמה מאין תמצא מבחי' כתר וכאשר השיג זה החכמה לעומקה ושרשה מאיר בו מבחי' האין (וכמו ההפך בין מעיין הנובע שנקרא מים חיים שקרוב להמקור מוצא המים חיים משאי"כ מי שאינו משיג כי"כ לעומקה ותכליתה הוא כמו סתם מים שאינו מים חיים שרחוקים מהמקור בו) ע"י הוא שיכול להשפיע למטה, אי"כ אנו רואים שכדי להשפיע לזולתו שזהו ירידה מעצמותו לבר מגופא תלוי דוקא במה ששיג החכמה לעומקה בחי' אין שממנו תמצא החכמה ולא כן במי שאינו מבין החכמה לעומקה ותכליתה אף שחכם ונבון הוא לעצמו אעפ"כ אינו יכול להסביר ולהשפיע לזולתו ועמ"ש מזה בפ' לך. ד"ה הנה אברם בו, וכמ"כ יובן למעלה דבחי' נו"ה שהם לבר מגופא שהוא ירידת השפע מהמדות עליונות למטה שרשם נמשך דוקא מבחי' אין וכתר שהוא למעלה ממוחין שבראש וכמ"ש והחכמה מאין תמצא והוה שלהיות מביא גואל לבני בנייהם שהם בחי' נו"ה הוא ע"י התגלות אל עליון בחי' כתר כנ"ל (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צאינה וראינה גבי ענין לכו לחמו בלחמי. ומזה יובן שרש ענין מ"ש באגה"ק בתחלתו ע"פ חגרה בעוז מתניה שע"י עסק ולימוד הלכות בתשבוע"פ נמשך כח ועוז במתניה נו"ה שהם בחי' רגלים המעמידים הראש דהיינו בחי' אמונה ע"ש והיינו לפי שנה"י נמשכים מהכתר שהוא רצון עליון המתגלה כתושבע"פ. ועמ"ש מענין נצח בד"ה למנצח על השמינית וע"פ התוספתא שבוהר בשלח (ד"ה) גבי תלת רוחין דכלילן בתלת בו ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה הנה להבין שרש ענין מתן תורה בענין וגם נצח ישראל לא ישקר בו כי לא אדם הוא בו. ומזה יובן ג"כ מארז"ל והנצח זו ירושלים וכמ"ש במ"א). והנה נצח הוא ענף החדש שהוא בחי' גילוי האהבה מסותרת להתחזק בהאבה כל היום אף בלי טעם כלל, והוד הוא ענף הגבורה וכידוע ההפך בין ברכה להודאה כי הודאה הוא מרחוק וכמ"ש ע"פ ולשרקה בני בו, והיינו כי בחי' הגבורה הוא בחי' יראה שהוא מקרוב שע"י השגה ברוממותו נמשך היראה. וענף היראה הוא בחי' הודאה מרחוק שמודה על הדבר ההוא בלי השגה בעצם. וכמ"כ יש במדת הגבורה כל השבעה מדות ובחי' נצח שבגבורה הוא שמקבל בניצוח ועקשות קבלת עומ"ש וכמ"ש ויירא ויאמר מה נורא בו, פי' ויירא הוא שהמשיך עליו להיות מתיירא וכמ"ש שום תשים עליך מלך כי לאחר שנעשה מלך לעשות בהם כרצונו הרי ודאי תפול אימתו עליהם וזהו בחי' יראה ממש, אבל קודם שנעשה מלך רק שהוסכם להשימו למלך זהו תשים עליך מלך היינו שממשיך עליו היראה ומסכים כרצונו ע"י אף שאין לו יראה בפ"מ עדיין וכך הוא ענין ויירא ויאמר מה נורא דאף שאין לו השגה כי"כ ברוממותו ית' עד שתפול עליו אימה מ"מ מתנצח לקבל עליו עומ"ש נק' נצח שבגבורה שכך הוסכם הדבר קבלת עול מלכות שמים וא"כ גם באדם ב' בחי' נו"ה שרשן גבוה מאד וכמ"ש כי עם קשה עורף הוא ולכן וסלחת בו כמ"ש במ"א. והנה כל המסעות היו עד ירדן יריחו. והענין דהנה כתיב והריחו ביראת ה' בו ופי' לא למראה עיניו כי ראייה היינו בחי' חכמה ולא למשמע אזניו שהוא בחי' בינה כ"א והריחו דמורח ודאין (וענין מזה בוהר פ' יתרו דע"ה א' ובמק"מ שם בשם רה"ח ובוהר יסקה דרי"ג ע"ב) נמצא בחי' ריח הוא יותר גבוה מחו"ב כי שרש בחי' ריח הוא מבחי' חוטמא דא"א וכמ"ש ותהלתי אחטם לך. וגם כגמ' יש רמז ע"י כמארז"ל לבעל החוטם אני מבקש וע"ז נאמר במשיח והריחו ביראת ה'. והנה ההפך בין טעם לריח הגם ששניהם מחזקים כח השכל מ"מ יש הפרש ביניהם שהטעם והמאכל מחיה את האדם ע"ד אור פנימי והריח הוא בחי' מקיף שהרי הפרי שמריחים בו נשאר

הבינונים שהם ענפים וניצוצים המתפשטים מבנימין יוכל להיות בחי' אהבה זו. ומה שהטמין הגביע שלא ידע מזה בנימין, זהו משום כי בנינונים שהם ניצוצים דבנימין צ"ל אהבה זו באופן שלא ידע בעצמו מזו האהבה הגבוה דבחי' אהבה בתענוגים שהוא מדרגת צדיק שלמעלה ממדרגת הבינוני שמהתגלות אהבה זו בבינונים מה שלמעלה ממדרגתו יוכל להיות נמשך בו בחי' יש ויהיה בו. אמנם צ"ל איך יתכן שיהיה לו אהבה רבה ועליונה זו ושלא ידע ממנה כלל, הנה זה מובן ממש"כ בענין ריב"ז שמגודל טרדתו בעיון ובהתבוננות לא ידע מהאהבה וזהו איני יודע באיזו דרך בו כנ"ל, וא"כ פי' שהטמין הגביע זהו ענין חסדים המכוסים ביסוד אימא. ועמ"ש בפ' ויגש ע"פ וילקט יוסף את כל הכסף בו ועמ"ש מענין אהבה בתענוגים ע"פ חכלילי עינים מיין יינה של תורה נכנס יין בו וזהו לשון גביע הכסף שבו נמשך היין בו. ולפי' אפשר לומר שריב"ז שאמר איני יודע היינו מפני גודל ענותנותו ע"ד שאמר רבה כגון אנא בינוני אע"פ שבדא"ה היה צדיק גמור נדמה בעיניו כבינוני כמ"ש ענין זה בסש"ב פ"ג, ולפיכך התנהג ע"ד שהטמין יוסף בו עד שאינו יודע בעצמו מבחי' זו האהבה רבה בו. (ולפמ"ש י"ל לכאורה הא דביוה"כ"פ קורין בס"ת רק ששה גברי זהו שייך לענין הנ"ל שהוא ע"ד כשהמדות מכוסים ביסוד אימא אז הם ששה מדות בו, מיהו בפע"ח נתבאר בענין אחר דהיינו אדרבה מפני שהמל' שהיא השביעית עלתה למעלה בפנימית אימא ור"ל שעלתה למעלה מהז"א שעדיין לא עלה לשם כמ"ש בפע"ח שער יוה"כ"פ פ"ה. ועמ"ש מזה בפ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר ועמ"ש במ"א על מאמר הרע"מ פרשה שופטים (דע"ה ע"א) אלא סליקא להווא אתר דאתמר ביה במכוסה ממך בל תחקור בו):

ג. והנה להבין בענין הששה מדות בפרטות היות נודע כי נצח והוד נק' ירכין לבר מגופא ונק' בדי ערבות שאין בהם לא טעם ולא ריח ופי' לבר מגופא היינו כי חג"ת הם עצם המדות ונה"י הם השפעות המדות לזולתו ולכן נק' לבר מגופא, וענין שאין בהם טעם וריח היינו כי בחג"ת יש עדיין הארת השכל והטעם ולפי הארת המוחין והשכל כך הם אופני המדה בהתפעלות הלב אם רב ואם מעט כי הארת המוחין מאירים בחג"ת ולכן בחג"ת יש בהם טעם היינו הארת הטעם מהשכל מתלבש בהמדה. משא"כ בגו"ה כי נו"ה היינו שאחר שנסתלקו השכל והטעם של המדה מ"מ מתנצח לעשות המדה מחמת שכך נשאר ההסכמה אצלו. וזהו פי' נצח ענף החדש, שעושה חסד מחמת שהוסכם אצלו להיות חפץ חסד וכבר נסתלק הטעם והשכל שהיה בזה מאיזה טעם הסכים כן. רק שנשאר ההסכם לבר, ולכן נקרא בדי ערבות שאין בהם טעם וריח היינו שכבר נסתלקו מלבו המוחין הנק' טעם (ור"ח הוא בחי' רצון ותענוג עיין לקמן בענין ירדן יריחו), אך עכ"ז בחי' הניצוח וההסכם החזק יעשה את החדש אף שלכו בל עמו. כמ"כ ההוד נק' ענף הגבורה בקו שמאל. ונמצא לפ"ז מובן כי חג"ת הם למעלה במדרגה מבחי' נו"ה, וא"כ לפ"ז צ"ל מ"ש בפע"ח שער העמידה פי"ד בכוונת אל עליון גומל חסדים טובים אל עליון הוא אריך אנפין שהוא הכתר שהוא הגומל חסדים שהם נה"י דז"א המוציא אותם בסוד תוספת מחדש בו שנה"י חדשים דז"א נמשכים מהכתר דוקא. וזהו ג"כ ענין ומביא גואל לבני בנייהם שהם נו"ה בו כמ"ש פט"ו ועיין בזהר פ' שמיני (דל"ו ע"א). הרי מבואר דנו"ה שרשם מהכתר שהוא למעלה מאר"א וכ"ש מחג"ת, וגם מבשרי אחזה שהרגלים שהם בחי' נו"ה הרי הם המעמידים הגוף והראש ונושאים את הראש, וגם לרפואת הראש הוא ע"י הרגל ששמימין במים חמין וכדומה לפי שיש גידי הראש בהרגל כי נעוץ סופן בתחלתו (וכמ"ש במ"א ע"פ והארץ הדום רגלי).

ויובן זה ע"ד שאנו רואים שיש איש חכם ולומד ומ"מ אין יכול ללמד

במדבר מ"ב פעמים עם הארון יהי בנוסע כו' ובנוחה כו' רק שהארון נעשה אח"כ ומסעות הראשונות עד מדבר סיני נסעו בלא הארון שהם כנגד שם מ"ב אלא ככה גדולת ית"ץ כו' אף שהיה זה בסביבה מחמת חטא המרגלים שנגזרה גזירה להתעכב מ' שנה במדבר עכ"ו הרי הוא ית' הוא סיבת הסיבות. והנה גם ע"פ הנגלה יש טעם לזה כדי שימצאו האוצרות לקיים מ"ש ובתים מלאים כל טוב כו' כמ"ש רז"ל. וע"פ הנסתר נזכר בספרים שהוא כדי להכניע את המדבר הגדול והגורא ע"י מ"ב מסעות שנסעו וחנו כנסי' עם הארון שהם כנגד שם מ"ב כו'. ולהבין מהו ענין הכניעה זאת להמדבר הלא הוא שממה ואין דר בו. אך הענין הוא כי המדבר נק' מדבר העמים שהוא מקור יניקת כל הקליפות והוא לעומת בחינת ירושלים שהוא המקור לכל העולם כולו בקדושה כי זה שער השמים שנמשך שם ההשפעה מלמעלה כי שם צוה ה' את הברכה ומשם היו מקבלים כל הארצות (וכמ"ש בזהר פ' תרומה דקנין ע"א ועיין עוד בזהר פ' יתרו דע"א א) ולכן ירושלים הוא באמצע הישוב ואת זה לעומת זה עשה האלקים בחי' מדבר הוא מקור כל הקליפות ולכן הוא ארץ מלחה אשר לא יעשה פרי כו' כי בקדושה מיהב יהבי משקל לא שקלי וכמ"ש ואתה מחיה את כולם שתמיד נמשכים השפעות החיות. ולהיפך בקליפה כתיב ה' הב שבמקשים הכל כשביל עצמם לגרמיה ואינן משפיעים לזולתם (ועיין מענין ה' הב בזהר פ' קדושים ד"פ ע"ב ובפ"י הרמ"ז שם ובאדרא דנשא קליה סע"א ובפ' וירא דק"י ע"ב ובפ' בשלה דנין ע"א) ולכן עפר מדבר פסול לכיסוי הדם לפי שאינו מגדל צמחים כו' כמ"ש בגמרא. וע"י שנסעו בו כנ"י הכניעו אותם ומעשה אבות הוא פעולה לבנים עד סוף כל הדורות שמחמת זה יש ביכולת האדם להכניע הגוף שלו שהוא משכא דחויא מבחי' הקליפות הן בעוון חוללתי ובחטא יהמנני אמי שתחלת הווייתו הוא מן תאוה כו' וכמ"ש ברבות תזריע פ"ד כלום נתכוין כו' וכדי שיסכים גם הגוף לרצון הנפש אלקית בבחי' ואהבת כו' זהו ע"י שכבר נכנע המקור שלהם אבל לולי זה לא היה יכולת בשום אופן לאדם להתגבר על גופו ונפשו הבהמית כיא לפי שכבר נכנע המקור שלהם לכן גם הענפים יהיו נכנעים ע"י האדם כו' והיינו ע"ד כלל ופרט כו':

ב אַךְ עדיין צ"ל למה היתה זאת מאת ה' לברוא הקליפות ושאיח"כ יצטרכו להכניעים לא יהיה לא הא ולא הא. הנה כתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' וארד"ל אל תקרי מה אלא מאה ברכות שחייב אדם לברך כו'. דהנה הברכה יש בה נוכח ונסתר (ועיין מזה בפע"ח שער הברכות פרק שני) בא"י היינו נוכח כי ואתה מחיה את כולם ע"י אותיות שמא' ועד תי"ו ובמחשבה א' ברא את כל העולם שבו רבוא רבבות ברואים לאין קץ ותכלית גבוה מעל גבוה כמ"ש וקדושים בכל יום יהללוך סלה שאחר שאומרים סדר קדושה של המלאכים שאומרים קדוש וברוך כו' אח"כ אומרים וקדושים הם הנשמות יהללוך סלה לאין קץ כו' הגם שבספרים לא נזכר אלא ב' בחי' ג"ע התחתון ועליון ואף גם על ג"ע תחתון אמרו באחר מוטב לדידייניה כו' וק"ו על ג"ע העליון ובאמת יש עוד רבבות מדרגות בעילוי אחר עליו לאין קץ ות"ח אין להם מנוחה כו' וגם במלאכים אלה אלפין גדוד א' והגדודים אין להם מספר והכל נמשך ממחשבה אחת ולכן הכל כלא חשיב קמיה ית' כמו ע"מ באדם מחשבה א' הוא כלא חשיב אפילו רק נגד כח המחשבה שהן כ"ב אותיות שבנפש המדברת שיוכל לחשוב בהן מחשבות לאין קץ ותכלית, ואצ"ל לגבי עצמות הנפש שגם כללות כח המחשבה הוא רק לבוש לבד כו'. והוה ענין הבקשה ברוך אתה ברכה הוא המשכה וגילוי בחינות אותיות המחשבה היינו הכ"ב אותיות עצמן כח המחשבה כו' ונק' אתה לשון נוכח כי זהו המשכת בחי' ממכ"ע. ואח"כ אשר קדשנו בלשון נסתר הוא בחי' סוכ"ע שהמחשבה היא בטלה לגבי עצמיות אור א"ס ב"ה וכמו

בשלימות כבתחלה רק הריח מתפשט ממנו לא כן במאכל שלועטו ובולעו. כמ"כ למעלה אכלו רעים לעילא שהן אור"א אבא יונק ממזל השמיני כו' זהו התלבשות בפנימיות ועד"ו נמשך ג"כ בג"ע צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה ע"י שנקלט בהשגתם ממש בבחי' אור"פ. וזהו ותורתך בתוך מעי. לכו לחמו כו'. כי אורייתא מחכמה ובינה נפקת. אך המצות עצמן שרשן בבחי' כתר תר"ך עמודי אור ומשם א"א לבוא הגילוי בפנימיות ממש אלא מרחוק ה' נראה עליהם היינו כמ"ש בזהר תפיס ולא תפיס (עיי' בזהר פ' נח דס"ה ע"א ובפרשת פקודי דרכי א' ודרס"ט א) שאין התענוג נמשך ומתגלה בבחי' פנימיות לתוך השגתו ממש רק כדוגמת הריח וכמ"ש בזהר פ' צו (דכ"ו סע"ב) לא ידעין בר ריחא כמאן דאריח ריחא ואתבסם כו' ועיין במק"מ שם. וזהו ענין שמהמצות נעשים לבושים להנשמה בג"ע דהיינו בחי' מקיפים מה שלא יכול להתגלות לתוך השגתו ממש כמו המזון כ"א בבחי' מקיף ונק' לכוש וזהו מ"ש וירח את ריח כגדיו וכמ"ש בזהר פ' בלק (הקפ"י א) בריחא דלבושייכו כו' (ועמ"ש בפ' חקת בד"ה אז ישיר כו' עלי באר מענין המקיף והלבוש הנמשך לצדיקים בג"ע ממעשה המצות ושם נזכר המשל כברק המבריק כו' ואפשר שזהו בחי' ראייה וכמ"ש וה' עליהם יראה ויצא כברק חצו. אכן במשיח שנאמר והריחו כו' לא למראה עיניו זהו מקיף עליון יותר. וכנודע שיש ב' בחי' מקיפים ועיין מ"ש סד"ה זאת חנוכת המזבח בענין שמן המשחה וקטורת ועמ"ש בד"ה באתי לגני בענין אריתי מורי ובד"ה וישלח יהושע כו' ואת יריחו בהפטרטה דפ' שלח). והנה יריחו היא עיר התמרים ותמר הוא בחי' צדיק כמ"ש צדיק תמר יפרח מה תמר אין לו אלא לב אחד דהיינו רצון אחד בלבו לה'. ובילקוט איתא מה תמר לבו מכוון למעלה אף צדיקים לבם מכוון למעלה כו' ופ"י עיר התמרים היינו כי יש ב' בחי' צדיק עליון וצדיק תחתון (עמ"ש בד"ה מי יתנן כאח לי בפ' תרומה וזהו כשם שאין בלבך אלא אחד היינו בחי' צדיק עליון. כך אין בלבנו אלא אחד היינו צדיק תחתון ועמ"ש מזה בד"ה זכור דעמלק). פ"י צדיק עליון היינו דעת המחבר ומייחד אור"א וצדיק תחתון הוא בחי' יסוד המחבר ז"ל. וזהו ענין יעשה שלום לי שלום יעשה לי. עמ"ש מזה בבאיור ע"פ החלצו מאתכם. ולכן היה ביריחו ז' חומות בחי' ז' אומות ששרשם מז' מדות כי יריחו היה מנעלה של א"י בחי' יסוד. ולכן לא נחלקה כלל לשבטים כי הוא כלול מכל א"י (ועיין בפע"ח בסופו בענין שבעה הקפות עם הלולב כהושענא רבה. ועיין מענין צדיק כתמר יפרח ברבות לך לך פמ"א במדבר רפ"א ובחז"א דפ"ב סע"א ודף ר"ך ע"ב. ח"ג דס"ז ע"א ודרצ"ב סע"א) והנה עיקר פ"י צדיק נק' כן מי שמקיים המצות ומבואר לעיל שהמצות הן הן בחי' ריח בגדיו. ולכן יריחו היא עיר התמרים, וענין ירדן יריחו לשון המשכה וירידה שהוא המשכת בינה למל', דהיינו המשכת היחוד עליון ש"ע צדיק עליון שיומשך ג"כ למטה ע"י בחי' צדיק תחתון. ועיין מענין זה דירדן בזהר פ' שלח (דקס"ו סע"א) ומ"ש במק"מ שם בשם הרח"ו. ועמ"ש סד"ה כה תברכו בענין וישם לך שלום כו', ועיין לעיל שלכן היה המ"כ מסעות עד ירדן יריחו כו' שהכל נק' יצ"מ עד ירדן יריחו לפי כי מה שמלוכש בכלי נק' מיצר וגבול לגבי בחי' אור"מ שלמעלה מהכלי שזהו בחי' ריח וע' בע"ח שער א"א פ"ד הנ"ל:

אלה מסעי בניי כו' ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם כו' ואלה מסעיהם למוצאייהם. וצ"ל למה גבי ויכתוב משה הקדים מוצאייהם למסעיהם ואח"כ הפך ואומר ואלה מסעיהם למוצאייהם. גם מהו ויכתוב משה כו' דמסתמא משה כתבו ככל התורה אשר הקב"ה אומר ומשה אומר וכתב. אך הענין כי הנה ענין המסעות שנסעו וחנו